

Høringsbrev er tilsendt:

FAU ved Trones skole

SU ved Trones skole

Elevrådet ved Trones skole

FAU ved Moldjord skole

SU ved Moldjord skole

Elevrådet ved Moldjord skole

SU i Moldjord barnehage

Utdanningsforbundet Beiarn

Fagforbundet Beiarn

Skolenes landsforbund

Delta

Nordland Fylkeskommune, v/Samferdselsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Tone Gundersen Opli
Arkivsaksnr.: 16/1208

Arkiv: 034 A20

ENDRING AV SKOLESTRUKTUR

Rådmannens innstilling:

1. Moldjord og Trones skole slås sammen til en skole fra 01.08.2017.
2. Valgt skole blir Trones skole og elevene bosatt i Moldjord skolekrets overføres til Trones skolekrets.
3. Moldjord skolekrets legges ned og Trones skolekrets blir eneste skolekrets i kommunen.
4. Det utredes egen sak om alternativ bruk av Moldjord skole, nevnt som BOKS (Beiarn Oppvekst og KulturSenter)

Bakgrunn:

Økonomiplanen for kommende fireårsperiode viser at Beiarn har økonomiske utfordringer. Kommunestyret vedtok i budsjett for 2017, behandlet 14.12.2016, at skolene får et nedtrekk på 1 mill. kr. fra 2017, med ytterligere nedtrekk i økonomiplanperioden. Sak om endring av skolestruktur blir på dette grunnlag tatt opp i samsvar med politiske innspill og drøftinger i arbeidet med budsjettet. Administrasjonens utgangspunkt er at det ikke er mulig med besparelser på tilsvarende 1. mill. kroner uten å endre på skolestrukturen.

Kommunestyret vedtok i sak 77/12, den 13.12. 2012, at man skulle starte en åpen og aktiv konsekvensvurdering av endret skolestruktur. Utredningen skulle hovedsaklig ta for seg punkter det er naturlig å vurdere ut fra lov - og avtaleverk, samt ståsted og erfaring.

I sak 48/14, behandlet 29.10.2014, vedtok kommunestyret at det skulle utredes 4 alternativer som innebar: A. Som i dag: Moldjord skole 1-7 trinn og Trones skole 1-10 trinn, B. En skole på Trones. C. En skole på Moldjord. D. En ny skole/allhus på Storjord. Kommunestyret vedtok i sak 92/15 at skolestrukturen skulle være som før, dvs en skole på Moldjord med 1-7 og en skole på Trones skole 1-10.

Det ble i løpet av 2015 utarbeidet en utredning av skolestrukturen i Beiarn, «*Oppvekst i Utvikling, Beiarskolen inn i fremtiden - Utredning av skolestruktur i Beiarn kommune 2015*» med de 4 alternativene som ble bestilt av kommunestyret. I prosessen med utredning var det gjennomført møter med elever, personalet og foreldre, slik at alle parter har fått mulighet til medvirkning. Forslaget var også ute på høring høsten 2015.

Informasjon fra utredningen som ble gjort da saken var oppe i desember 2015 legges til grunn for dette saksframlegget fordi den regnes som relevant enda, siden det bare er gått i overkant av et år siden sist. Elevtallsprognoser og noen justeringer er likevel gjort. Saken må sees i sammenheng med planlegging av en alternativ bruk av Moldjord skole, benevnt i budsjett 2017 som BOKS – Beiarn Oppvekst og Kultur Senter.

Saksutredning:

Ut fra politiske signaler i budsjettarbeidet høsten 2016, legges sak om endring av skolestruktur frem med et forslag om å slå sammen Moldjord og Trones skole til en skole, der alle elevene samles på Trones skole. Dette må sees i sammenheng med at det jobbes med en egen sak vedrørende alternativ bruk av Moldjord skole, nevnt som BOKS i budsjettokumentet. Andre forslag legges ikke frem her, men 2 andre alternativer ansees som utredet tidligere i «*Oppvekst i Utvikling, Beiar skolen inn i fremtiden - Utredning av skolestruktur i Beiarn kommune 2015*»

Siden det er så kort tid siden utredningen var ferdig, ansees 2015-utredningen fortsatt som gyldig og det lages ikke noen ytterligere utredning i saken utover dette saksfremlegget.

Følgende forhold er gjennomgått i utredningen og tas ikke med her:

- Arbeidsforhold, fysisk arbeidsmiljø
- Forhold vedr. skoleskyss, regler for dette og utgifter
- Trafikksikkerhet
- Tilstand skolebygg
- Krav til kapasitet
- Krav til uteareal
- Kvalitet og trivsel
- Læringsresultater og elevenes læringsmiljø
- Samarbeid hjem- skole
- Samfunnsmessige problemstillinger

Saksfremlegget vil bli sendt ut på høring til berørte parter i forkant av politisk behandling, og er planlagt behandlet i driftsutvalget 23. februar og i kommunestyret 8. mars.

Regelverk og saksbehandling

Regelverket rundt skolenedleggelse er gjort ganske nøye rede for i utredningen.

Her oppsummeres bare hovedpunktene:

- Opplæringsloven § 8-1 omhandler nærskoleprinsippet som tilsier at elevene har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest eller den skolen i de sokner til. Kommunen skal gi forskrifter om hvilken skole de ulike områdene i kommunene sokner til.
- Avgjørelser knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet for den kommunale handlefriheten. En avgjørelse må bygge på kommunestyrets skolefaglige, økonomiske, politiske eller samfunnsmessige prioriteringer.
- Barnekonvensjonen forplikter kommunene på at det skal legges vekt på barnets beste, også i saker om skolestruktur, ref. Artikkel 3 nr. 1.
- Rundskriv 2-2012 fastslår at i saker vedrørende skolestruktur bør berørte parter høres. For kommuner med forskrifter om skolekretsgrenser må det, i tillegg til vedtak om nedleggelse, også skje en etterfølgende endring av forskriften om skolekretsgrensene. Forvaltningsloven kap VII sier at berørte institusjoner og organisasjoner må få uttale seg før forskriften vedtas, endres eller oppheves.

- Det må avgjøres om nedleggelse og forskriftsendring skal være to separate saker eller som en og samme sak.

Befolkningsutvikling - elevtallsutvikling

I samsvar med øvrig befolkningsutvikling går fortsatt folketallet, og med det også barne- og elevtallene i Beiarn ned. Skoleåret 2016/2017 er det 33 elever på Moldjord skole og 53 elever på Trones skole. Med dagens utvikling ser det ut til at elevtallene stabiliserer seg på mellom 5-10 elever pr. årstrinn for hele kommunen. Det er ingen kjente faktorer som tilsier store endringer i utviklingen.

Elevtall

Elevtall Trones og Moldjord skole 2017/2018/2019						
Kl.trinn	Trones	Moldjord	Til sammen 2017/18	Til sammen 2018/19	Til sammen 2019/20	Merknad
1.	6	4	10		10	1. kl. 2019
1.	4	2	6	6	6	1. kl. 2018
1.	5	3	8	8	8	
2.	1	4	5	5	5	
3.	7	3	10	10	10	
4.	3	7	10	10	10	
5.	5	3	8	8	8	
6.	0	4	4	4	4	
7.	5	7	12	12	12	
8.	10	-	10	10	10	
9.	7	-	7	7		
10.	11	-	11			
Sum	54	31	85	80	83	

Det ser ut til at flyktningene som er kommet til kommunen forsinket de tidligere beregningene noe, slik at elevtallet har stabilisert seg på rundt 80 for hele kommunen. Det ansees som sårbart for den enkelte elev når elevgruppene blir så små, både med hensyn til læringsarbeid og sosialt sett. Ved en sammenslåing vil elevmiljøet bli større og det vil bli et større utvalg elever å velge mellom, både når det gjelder aktiviteter og å finne sosial tilhørighet med.

Fakta omkring elevenes læringsmiljø er viktig, og ansees som gjennomgått i utredningen. Det samme gjelder forholdene vedrørende skoleskyss.

Ressurser

Stillinger	Moldjord	Trones	Til sammen
Lærere	440 %	1110 %	1550 %

Vernepleier	-	90 %	90 %
Assistent	75 %	155 %	230 %
Rektor/inspektør	60 %	100 %	160 %
Renholdere	141%	100 %	241 %

På Moldjord skole er det skoleåret 2016/2017 33 elever og ordinært 441% lærerstilling. Det har vært behov for styrking og ressursen er økt til 510% stilling.

Det er også 75% stilling som assistent, 141 % stilling som renholder og 60 % inspektør. Inspektør har et særlig faglig ansvar for Voksenopplæringen.

På Trones skole er det 53 elever og 1110 % stilling er redusert til 1030 % stilling på grunn av omdisponering av ressurser.

Det er for øvrig 90 % vernepleier, 155 % assistent. 100 % stilling som renholder og 100 % stilling som rektor. Rektor leder begge skolene samt voksenopplæring og kulturskole.

Vaktmestertjenesten ligger under teknisk avdeling, men det er ingen fast vaktmesterstilling på skolene.

SFO

Opplæringsloven § 13-7 sier at kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid. I dag er det til sammen 4 barn som benytter seg av SFO-tilbudet på begge skolene. Dette endrer seg fra år til år ut fra behovet til foreldrene, men tradisjonelt er det forholdsvis få elever som har benyttet seg av SFO-tilbudet. Kommunen er bare pliktig til å tilby SFO på en skole, men kravet ansees som dekket dersom andre (private) tilbyr tjenesten. Det er ikke utredet ulike alternativer for hvordan SFO tilbudet bør være ved eventuell sammenslåing, men en ser for seg en dialog med foreldrene og ut fra behov se på om f.eks delt løsning med SFO på Trones og Moldjord kan være et alternativ.

Personal, kompetanse og rekruttering

I Stortingsmelding nr. 28:17 (2015-2016): Fag – Fordyping – Forståelse, heter det blant annet: « Nøkkelen til å løfte elevenes kunnskap og læring er å satse på lærernes kompetanse, det profesjonelle lagarbeidet på skolene og tydelig skoleledelse og skoleeierskap.» .

Departementet mener det er et godt prinsipp at lærere skal ha fordypning i fag de underviser i og vil vurdere innføring av kompetansekrav for flere fag enn i dag. Skoleeier har ansvar for å tilsette lærere med nødvendig kompetanse for å undervise i fag og slik at skolenes kompetansebehov dekkes totalt sett. I meldingen påpekes det at dette kan være en utfordring ved små skoler.

Kommunen har som oppgave å se til at det er rett kompetanse på rett plass. Endringer i kompetansekravene tilsier at lærere som tidligere kunne undervise i alle fag nå ikke kan undervise i de fagene de har få vektall i. Dette gjør kommunen sårbar med hensyn til å kunne få rett person på rett plass. Dette gjelder også det å få timeplaner til å gå opp, siden kompetansen kommunen har er spredt på to små skoler.

Beiarn kommune har hatt et veldig stabilt personale med høy kompetanse. Etter hvert vil det være behov for rekruttering av nye lærere ved naturlig avgang og evt. flytting. Da må det rekrutteres fra et marked en allerede vet at det er mangel på kvalifiserte lærere både i regionen og i landet for øvrig. Dette sees på som en utfordring og kommunen må se på faktorer som kan gjøre at en blir mest mulig attraktiv for kvalifiserte søkere. Godt fag- og arbeidsmiljø kan regnes som fortrinn. Det har allerede vist seg vanskelig å rekruttere

kvalifiserte vikarer og den faglige kompetansen en trenger for midlertidige stillinger ved behov.

Små skoler og små enheter har et stort arbeidspress ut fra at det er få personer å dele arbeid, ansvar og byrder med. Moldjord skole er på et minimum for å få timeplaner og arbeidsoppgaver til å gå opp. På Trones skole er de litt flere å dele oppgavene på, så presset blir ikke riktig så stort, selv om de også der er få. I tillegg til de daglige praktiske oppgavene som skal løses, er utfordringen at skolene f.eks. blir «hengende etter» med nødvendig kompetanseutvikling, planarbeid og utviklingsarbeid fordi det er et like stort krav til alle skoler uansett størrelser med lokale fagplaner og lokal skole- og kompetanseutvikling. For kommunen er dette en utfordring fordi det har stor betydning for om man klarer å opprettholde høy kvalitet i på skoletilbudet.

Økonomi

Kommunestyret vedtok i budsjett for 2017 en reduksjon på 1 mill. kr. og ytterligere reduksjon utover i økonomiplanen på rammen til avdeling Oppvekst.

År	2017	2018	2019	2020
Nedtrekk	-1.000.000	-2.160.000	-3.470.000	-3.470 000

Utgangspunktet for tallene er beregninger ut fra KOSTRA-tall, der en ser at Beiarn kommune har forholdsvis høye utgifter pr. elev målt opp mot andre sammenlignbare kommuner.

En har sammenlignet disse tallene med å se på mulige gruppesammensetninger ved en eventuell sammenslåing av skolene og regnet på mulige måter å organisere dette på. Ved en sammenslåing vil en få større elevgrupper og en annen deling av trinnene.

En kan dermed redusere antall elevgrupper. Dette medfører et redusert ressursbehov - se utregninger i tabell. Dette forutsetter at elevtallene og grupperingene er slik vi kjenner dem i dag. En har også trukket fra noen driftskostnader på bygg, men her er det vanskelig å beregne tall så lenge en ikke vet hvilke løsninger en ender opp med.

Utregningen innebærer et driftsnedtrekk ned mot kostnadsnivå lik gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner. I 2017 og 2018 gjelder dette bare skole, fra 2019 og 2020 er det også lagt inn reduksjon for barnehagen. Nedtrekket innebærer gjennomføring fra høst 2017 og gradvis tilpassning til nye økonomiske rammer. Beregningene forutsetter at barne- og elevgruppene er slik vi kjenner de i dag med hensyn til antall og ressursbehov. Det forutsetter også reduserte driftsutgifter ved endret og redusert bruk av areal både for skole og barnehage.

Det er ikke tatt høyde for investeringsbehov eller ekstra utgifter i forbindelse med sammenslåing til en skole.

Vurdering:

Den negative befolkningsutviklingen i Beiarn og de synkende elevtallene er et faktum. Ingen kjente faktorer tilsier store endringer i utviklingen. En slik nedgang tilsier at kommunen må ta grep for å tilpasse skoletilbudet til dagens- og fremtidens forventninger og utfordringer.

At elevgruppen stadig blir mindre kan være en utfordring. Små elevgrupper har mange positive kvaliteter når de fungerer optimalt, men når de blir for små kan det bli sårbart for enkeltelever fordi det ikke er mange nok å velge mellom for å finne noen som en passer sammen med. Ved å samle alle elevene på en skole vil en kunne dra fordelene både sosalt og faglig av dette, fordi de utgjør en større ressurs samlet for læringsmiljøet. Hvert årstrinn ligger i hovedsak mellom 5-10 elever, så vi snakker fortsatt om små elevgrupper.

For elevene som får en lengre reisevei ved en eventuell sammenslåing, vil dette klart kunne være en belastende faktor. Samtidig veier det tungt at alle elevene i kommunen kan møtes daglig og kan være i et felles læringsmiljø.

Tidligere utredning fokuserer på at det er et faglig og personalmessig behov for å slå sammen skolene. Det vi har fått av ny kunnskap siden da støtter dette synet. Ny kompetansereform med behov for videreutdanning for mange de neste 8 årene, samt en stadig hurtigere utviklingstakt, gjør at det blir stadig mer sårbart for de minste skolene å klare å henge med. Det vurderes som at kvaliteten på det skoletilbudet kommunen kan tilby vil avhenge av om en klarer å omstille seg og holde tritt med kompetansehevingen og utviklingsarbeidet som kreves av myndighetene. Dersom dette arbeidet ikke blir gjort fortløpende, vil sannsynligvis kvaliteten etter hvert reduseres ved f.eks at skolene ikke klarer å være faglig oppdaterte i alle fag eller med måter det jobbes på, f.eks. innen IKT eller metodevalg.

Det er nasjonalt bestemt at vi skal jobbe med skolebasert kompetanseheving i tillegg til den individuelle kompetansehevingen som skal skje. For å få til dette er det et stort behov for å samle kompetansen og kunne dra nytte av hverandre i dette arbeidet for å få gode fagmiljø. Med et samlet personale vil en lettere kunne jobbe med dette felles, uten at så mye tid og ressurser går bort i reisevei og praktiske hindringer. En vil også lettere kunne bruke rett person på rett plass faglig og best utnytte den enkeltes kompetanse direkte mot elevene.

Økononisk vurderes det bare mulig å få ned utgiftene tilsvarende nedtrekket som er beskrevet, dersom en samlokaliserer skolene. Slik kan en ta ned lønnsutgifter og driftsutgifter ved å dra fordel av de effektiviseringene som kan gjøres ved sammenholdte elevgrupper. Det vil være engangskostnader ved flytting og tilrettelegging, men dette og eventuelle endrede tilbud må detaljplanlegges når prinsipiell avgjøresle om skolestrukturen er tatt.

Anbefaling:

Bærekraftig skolestruktur og et likeverdig skoletilbud vil si at Beiarn kommune må tilpasse det antall elever som finnes i kommunen og den økonomien kommunen har, til personalet og den kompetansen som finnes i kommunen. Ut fra det en vet om elever og skolen fremover, vil man best klare å oppfylle kravene til et godt læringsmiljø dersom en slår sammen skolene. Da blir skoletilbudet likt for alle elevene i kommunen og en får utnyttet alle ressursene på en best mulig måte som er til gode for kvaliteten på skoletilbudet som kan gis til elevene i Beiarn kommune.